YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
29 päivänä helmikuuta 1968 *

Asiassa 24/67,

jonka Gerechtshof Den Haag on saattanut Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa riita-asiassa

Parke, Davis and Co

vastaan

Probel, Reese, Beintema-Interpharm ja Centrafarm,

jossa yhteisöjen tuomioistuimelta pyydetään ennakkoratkaisua ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan ja 86 artiklan tulkinnasta, tarkasteltuina yhdessä 36 ja 222 artiklan määräysten kanssa, koskien oikeuksia, joiden turvaamista yhdessä jäsenvaltiossa myönnetyn patentin haltija voi pyytää tuomioistuimilta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti R. Lecourt (esittelevä tuomari), jaostojen puheenjohtajat A. M. Donner ja W. Strauß, tuomarit A. Trabucchi ja R. Monaco,

julkisasiamies: K. Roemer,
kirjaaja: A. Van Houtte,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

tuomion

Gerechtshof Den Haag on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 30.6.1967 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 6.7.1967, ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kaksi kysymystä 85 artiklan 1 kohdan ja 86 artiklan tulkinnasta.

Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämät tosiseikat osoittavat, että kysymykset koskevat Alankomaiden lain mukaan lääkettä Alankomaissa suojaavaan patenttiin liittyvien oikeuksien käyttöä samankaltaisen tuotteen tuontia vastaan, joka on valmistettu toisessa jäsenvaltiossa, jossa lääkkeet eivät ole patentoitavissa.

Ensimmäisessä kysymyksessä yhteisöjen tuomioistuinta pyydetään ratkaisemaan, kuuluuko perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan ja 86 artiklan, mahdollisesti tarkasteltuina yhdessä 36 ja 222 artiklan kanssa, mukaiseen kiellettyjen menettelyjen käsitteeseen yhdessä jäsenvaltiossa myönnetyn patentin haltijan toiminta, kun tämä pyytää patentin perusteella kansallista oikeusviranomaista estämään kotimaassaan sellaisesta jäsenvaltiosta tuotavien tuotteiden kaupan pitämisen, joka ei myönnä yksinoikeutta valmistaa ja myydä kyseistä tuotetta.

Toisessa kysymyksessä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää yhteisöjen tuomioistuinta ratkaisemaan, vaikuttaako edellä mainittujen artiklojen mahdolliseen soveltamiseen se, että patentinhaltijan oikeuden luovutuksensaaja tarjoaa patentoidun tuotteen hintaan, joka on korkeampi kuin toisesta jäsenvaltiosta tuodun patentoimattoman samankaltaisen tuotteen hinta.

Teollisoikeuksien suojelemista koskevia kansallisia sääntöjä ei vielä ole yhdenmukaistettu yhteisössä.

Yhdenmukaistamisen puuttuessa teollisoikeuksien suojelun kansallinen luonne ja asiaa koskevien lainsäädäntöjen erot ovat omiaan estämään sekä patentoitujen tuotteiden vapaata liikkuvuutta että kilpailua yhteismarkkinoilla.

Tuotteiden vapaan liikkuvuuden osalta 36 artiklassa sallitaan sellaiset tuontia koskevat kiellot ja rajoitukset, jotka ovat perusteltuja teollisoikeuksien suojelemiseksi, mutta sillä nimenomaisella edellytyksellä, että ne "eivät kuitenkaan saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen".

Samoin perustein jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti myönnettyyn patenttiin liittyvien oikeuksien käyttö ei sinänsä ole ristiriidassa perustamissopimuksen

kilpailusääntöjen kanssa.

Perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan mukaan yhteismarkkinoille soveltumattomina kielletään sellaiset "yritysten väliset sopimukset, yritysten yhteenliittymien päätökset sekä yritysten yhdenmukaistetut menettelytavat", jotka ovat omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja joiden tarkoituksena on heikentää kilpailua yhteismarkkinoilla tai joista seuraa että kilpailu heikentyy yhteismarkkinoilla.

Vaikka käytetyn sanamuodon yleisluonteisuus on osoitus tarkoituksesta ottaa huomioon erotuksetta kaikki kyseisessä määräyksessä kuvaillut yritysten välisten järjestelyjen ryhmät, määräyksen rajoittava luonne ei salli siinä määrätyn kiellon laajentamista tyhjentävästi lueteltujen yritysten välisten järjestelyjen kolmen ryhmän ulkopuolelle.

Patentti sellaisenaan, kun ei oteta huomioon sopimuksia, joiden kohteena se voi olla, ei kuulu mihinkään edellä mainituista kolmesta ryhmästä, vaan ilmaisee oikeudellista asemaa, jonka jäsenvaltio myöntää tietyt edellytykset täyttäville tuotteille, joten patentti ei täytä 85 artiklan 1 kohdan sopimuksia tai yhdenmukaistettuja menettelytapoja koskevia tunnusmerkkejä.

Sitä vastoin ei ole mahdotonta, että kyseisen artiklan määräyksiä voidaan soveltaa, jos yritykset menettelevät yhdessä siten, että yhden tai usean patentin käyttö johtaa sellaiseen tilanteeseen, joka saattaa sisältyä 85 artiklan 1 kohdan mukaisiin yritysten välisten sopimusten, yritysten yhteenliittymien päätösten tai yritysten yhdenmukaistettujen menettelytapojen käsitteisiin.

Siitä huolimatta, että asian käsittelyn kuluessa on viitattu tällaiseen tilanteeseen, jonka arviointi on yksinomaan Gerechtshof Den Haagin tehtävä, esitettyjen kysymysten sanamuoto ja asiakirja-aineiston sisältö ovat kuitenkin sellaiset, että yhteisöjen tuomioistuin ei voi ottaa huomioon tätä mahdollisuutta.

Perustamissopimuksen 86 artiklan mukaan kiellettyä on "yhden tai useamman yrityksen määräävän aseman väärinkäyttö yhteismarkkinoilla tai niiden merkittävällä osalla, jos se on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan".

Kielto edellyttää siten kolmen tekijän yhteisvaikutusta: määräävä markkina-asema, sen väärinkäyttö ja sen mahdollinen vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Vaikka patentti takaa haltijalleen erityisen suojan valtion sisällä, siitä ei kuitenkaan seuraa, että näin saatujen oikeuksien käyttö merkitsee kaikkien kolmen edellä

mainitun tekijän olemassaoloa.

Asia on näin ainoastaan, jos patentin käyttö muuttuu suojan väärinkäytöksi.

Verrattavissa olevalla oikeudenalalla perustamissopimuksen 36 artiklassa määrätään lisäksi, että mitä 30–34 artiklassa määrätään, ei estä sellaisia tuontia ja vientiä koskevia rajoituksia, jotka ovat perusteltuja erityisesti teollisoikeuksien ja kaupallisten oikeuksien suojelemiseksi ja tämän jälkeen siinä täsmennetään, kuten edellä jo on mainittu, että nämä rajoitukset "eivät kuitenkaan saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen".

Siten itse patenttioikeus kuuluu tällä hetkellä yksinomaan kansallisen lainsäädännön soveltamisalaan. Ainoastaan sen käyttö voi kuulua yhteisön oikeuden soveltamisalaan, jos se osaltaan johtaa määräävään markkina-asemaan, jonka väärinkäyttö on omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Sulkematta pois mahdollisuutta, että suojatun tuotteen myyntihintaa voidaan pitää mahdollisen väärinkäytön arviointiperusteena, ei kysymyksessä välttämättä ole väärinkäyttö, vaikka patentoidun tuotteen hinta on korkeampi kuin patentoimattoman tuotteen hinta.

Edellä esitetystä seuraa toisaalta, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan ja 86 artiklan kiellot eivät vaikuta oikeuksiin, jotka jäsenvaltio myöntää patentin haltijalle, ja toisaalta, että näiden oikeuksien käyttö sellaisenaan ei voi kuulua 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, ellei kyseessä ole tässä artiklassa tarkoitettu sopimus, päätös tai yhdenmukaistettu menettelytapa, eikä 86 artiklan soveltamisalaan, ellei kyseessä ole määräävän markkina-aseman väärinkäyttö. Kysymyksessä ei välttämättä ole väärinkäyttö, vaikka patentoidun tuotteen hinta on korkeampi kuin toisesta jäsenvaltiosta tuodun patentoimattoman tuotteen hinta.

Oikeudenkäyntikulut

Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille ETY:n komissiolle sekä Alankomaiden kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan ja Ranskan tasavallan hallituksille aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi.

Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe Gerechtshof Den Haagissa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi Gerechtshof Den Haagin asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla,

ottaen huomioon oikeudenkäyntiasiakirjat,

kuultuaan esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan pääasian asianosaisten, ETY:n komission ja Alankomaiden kuningaskunnan, Saksan liittotasavallan ja Ranskan tasavallan hallitusten yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 20 artiklan nojalla esittämät huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen,

ottaen huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 30–34, 36, 85, 86, 177 ja 222 artiklan,

ottaen huomioon Euroopan talousyhteisön tuomioistuimen perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan,

ottaen huomioon Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Gerechtshof Den Haagin 30.6.1967 tekemällä päätöksellä esittämät ennakkoratkaisukysymykset seuraavasti:

1) **Perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan ja 86 artiklan kiellot eivät vaikuta oikeuksiin, jotka jäsenvaltio myöntää patentin haltijalle.**

2) **Näiden oikeuksien käyttö sellaisenaan ei voi kuulua 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, ellei kyseessä ole tässä artiklassa tarkoitettu sopimus, päätös tai yhdenmukaistettu menettelytapa, eikä 86 artiklan soveltamisalaan, ellei kyseessä ole määräävän markkina-aseman väärinkäyttö.**

3) **Kysymyksessä ei välttämättä ole väärinkäyttö, vaikka patentoidun tuotteen hinta on korkeampi kuin toisesta jäsenvaltiosta tuodun patentoimattoman tuotteen hinta.**

Gerechtshof Den Haagin asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Lecourt Donner Strauß

Trabucchi Monaco

Julistettiin Luxemburgissa 29 päivänä helmikuuta 1968.

A. Van Houtte
kirjaaja

R. Lecourt
presidentti